

Geoffroy Delorme

De hertenman

Zeven jaar overleven in het wild

KOSM • S

Geoffroy Delorme

De hertenman

Zeven jaar overleven in het wild

**KOS
M•S**

Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen

*Voor Sjef, mijn beste vriend.
Je hebt me geleerd om te zien,
te voelen, lief te hebben,
te geloven dat alles mogelijk is en mezelf te zijn.*

Woord vooraf

Zoals duidelijk zal worden in dit fascinerende verhaal, heeft Geoffroy Delorme tijdens zijn zeven jaar overleven in de wildernis een hechte band opgebouwd met een groep reeën. Toch is de titel van dit boek *De Hertenman*. Dit kan mogelijk vragen bij u als lezer oproepen, aangezien een hert niet per definitie hetzelfde is als een ree. In het Nederlands is het woord ‘hert’ een familienaam voor verschillende hertachtigen, zoals bijvoorbeeld het edelhert, het damhert en het ree. De keuze voor de titel *De Hertenman* is hierin dan ook esthetisch van aard. In het Frans is het verschil tussen een hert (*cerf*) en ree (*chevreuil*) genuanceerder en is de titel van het boek dan ook *L’homme-chevreuil* (vertaald: *De reeënman*). Afgezien van de titel zal in dit verhaal consequent verwezen worden naar reeën.

Voor Aurore

De natuur is alles wat je ziet,
Alles wat je wilt, alles waarvan je houdt.
Alles wat je weet, alles waarin we geloven,
Alles wat je in jezelf ervaart.

Ze is mooi voor wie haar ziet,
Ze is goed voor wie van haar houdt,
Ze is rechtvaardig als je in haar gelooft
en haar respecteert in jezelf.

Kijk naar de hemel, ze ziet je.
Kus de aarde, ze houdt van je.
De waarheid is waarin je gelooft
In de natuur, ben jij het zelf.

George Sand

Proloog

Man of vrouw? Mijn ogen zijn al lang het vermogen verloren om dat soort details waar te nemen vanaf meer dan dertig meter afstand. Loopt er een dier mee? O nee! Help! Een hond! Ik moet ze tegenhouden voordat hij mijn vrienden verjaagt.

Net als zij ben ik erg aan mijn territorium gehecht. Wie er binnendringt wordt beschouwd als een potentieel gevaar. Mijn gebied ligt in een straal van vijf kilometer. Zodra ik een mens zie, volg ik hem, bespied ik hem, sla ik informatie op. Als hij te vaak terugkomt, zal ik er alles aan doen om hem te verjagen.

Ik kom uit het struikgewas, vastbesloten om de opmars van de wandelaar te stoppen. Een sterke, mierzoete viooltjeslucht brandt in mijn neusgaten. Mijn wandelaar moet een vrouw zijn. Terwijl ik het bospadje op loop, beseft ik dat ik al in maanden niet meer met een mens gesproken heb. Ik woon nu al zeven jaar in het bos, communiceer alleen met dieren. De eerste jaren ging ik nog heen en weer tussen de

mensenmaatschappij en de dierenwereld, maar metertijd heb ik die zogenoemde ‘beschaving’ de rug toegekeerd en me volledig aangesloten bij mijn echte familie: de reeën.

Naarmate ik verder het bospad op loop komen er allerlei gevoelens in me op die ik al lang uit mijn bestaan dacht te hebben gebannen. Hoe zie ik eruit? Hoe zit mijn haar? Dat heeft al jaren geen kam meer gezien en is ‘blind’ geknipt met een naaischaartje. Gelukkig heb ik geen baardgroei. Dat is al iets. Mijn kleren? Ik zou mijn broek die onder de opgedroogde modder zit rechttop kunnen laten staan als een standbeeld. Maar vandaag is hij in elk geval droog. In het begin van mijn avontuur bekeek ik mezelf nog wel eens in een zakspiegeltje dat ik in een rond doosje bewaarde. Gaandeweg is de spiegel dof geworden door de kou en het vocht en weet ik eerlijk gezegd niet meer hoe ik eruitzie.

Het is een vrouw. Ik moet beleefd zijn om haar geen angst aan te jagen. Maar ik moet wel op mijn hoede blijven, want je weet maar nooit. Hoe spreek ik haar aan? ‘Goedendag?’ Goedendag is goed. Of nee, ‘Goedenavond’ is beter. Het is tenslotte al laat op de dag.

‘Goedenavond.’

‘Goedenavond, meneer.’

Als ik als jongetje in de warmte van het klaslokaal in groep 3 de basis voor mijn toekomstige leven begin te leren (lezen, schrijven, rekenen en sociale regels), laat ik me snel afleiden door de schoonheid van de natuur achter het raam. Ik observeer de mussen, de roodborstjes, de mezen, elk dier dat in mijn gezichtsveld komt. Ik besef hoeveel geluk deze schepseltjes hebben dat ze zo vrij kunnen zijn. Ik ben opgesloten in deze ruimte met andere kinderen die er zo te zien tevreden mee zijn, terwijl ik, met mijn zes jaar, al verlang naar die vrijheid. Natuurlijk vermoed ik ook hoe zwaar het leven daarbuiten moet zijn, maar de aanblik van dat eenvoudige en serene leven, hoe gevaarlijk ook, doet in mij een soort mouterij ontkiemen tegen een menselijke visie waarin ik me nu al gevangen voel. Elk dag dat ik langs dat raam achter in de klas loop, dwaal ik wat verder af van de zogenaamd ‘sociale’ waarden, en trekt de natuur me als een magneet naar zich toe.

Slechts een paar maanden na het begin van het

schooljaar bracht een op het oog banaal voorval het kiempje van rebellie tot bloei. Als ik op een zomerse dag de klas in kom, hoor ik dat we naar het zwembad gaan. Omdat ik van nature een beetje bang ben, zie ik het al niet zitten. Eenmaal bij het zwembad verstijf ik. Het is de eerste keer dat ik zoveel water zie en omdat ik nog nooit van m'n leven gezwommen heb, grijpt een instinctieve angst me bij de keel. Alle kinderen lijken op hun gemak, terwijl ik op mijn tanden moet bijten. De juf, een vrouw met rood haar en een lang, streng gezicht, vraagt me het water in te gaan. Ik weiger. Ze fronst, haar stem wordt harder als ze me beveelt in het water te springen. Ik weiger opnieuw. Dan beent ze met zware stappen op me af, pakt mijn hand en gooit me zonder mededogen in het zwembad. Natuurlijk krijg ik meteen water binnen en omdat ik niet kan zwemmen, ga ik kopje onder. Tussen twee wanhopige armzwaaien door, zie ik mijn beul mijn kant op komen. Ik raak in paniek. Ik ben ervan overtuigd dat ze me zal vermoorden! Mijn overlevingsdrang dwingt me het ondenkbare te doen. Als een hondje peddel ik naar het midden van het zwembad, duik onder het veiligheidsnet door dat me scheidt van het diepe en zet koers naar de overkant. Als ik bij de rand ben, werk ik me via het trappetje het water uit en zet het op een lopen naar de kleedkamers. Ik trek mijn broek en T-shirt weer aan. De juf is inmiddels ook het water uit en zoekt

me overal. Het geluid van haar voetstappen op de natte grond vertelt me dat ze door het gangetje tussen de kleedhokjes loopt. Ik zit in het derde hokje links. Ze doet het eerste deurtje open dat weer dichtklapt. Mijn hartje bonst in mijn borst. Ze doet het tweede deurtje open dat met net zo'n klap weer sluit. Het maakt zo'n hels kabaal dat het wel lijkt of ze elke deur intrapt waar ze voor staat. In paniek kruip ik door de opening tussen de zijwand en de vloer door van kleedhokje naar kleedhokje. Aan het eind van de rij benut ik de paar tellen waarin ze een hokje vanbinnen bekijkt voor ze naar het volgende gaat, om naar de andere kant te gaan en stilletjes naar de uitgang te kruipen. Als ik eindelijk buiten ben, ren ik als een speer de straat uit, mijn blik vertroebeld door de tranen en het chloor, tot een meneer die me bekend voorkomt me tegenhoudt en me bij de hand pakt. Het is de chauffeur van de bus. Hij heeft gezien dat ik in mijn eentje naar buiten kwam en was zo slim om me te volgen. Snikkend leg ik hem uit wat er gebeurd is en waarom ik nooit meer naar het zwembad wil. Het lukt hem me een beetje gerust te stellen. Nu mijn avontuur is afgelopen en de juf is gewaarschuwd dat ik terecht ben, zit ik achter in de bus, alleen, misprijzend bekeken door de docenten en de kinderen, alsof ik een gevaarlijk wild dier ben. Na dat incident wordt er besloten me van school te halen. Ik zal voortaan thuisonderwijs krijgen.

Daarom zit ik alleen in mijn kamer, afgesloten van de buitenwereld, zonder vriendjes of docenten. Gelukkig is er een grote bibliotheek met alle schatten van de literatuur (Nicolas Vanier, Cousteau, Dian Fossey, Jane Goodall, enzovoort), verhalen over de natuur, het leven in de wildernis. Ik verslind alle populairwetenschappelijke boeken (*La Nature jour après jour*, *La Loi du plus fort*, *Copain des bois*). Een goudmijn aan informatie die ik op kleinere schaal probeer toe te passen in de tuin. Een appelboom, pruimenboom, kersenboom, haagjes van berberis, dwergmispel, vuurdoorn, wat rozen, rondom ons huis is er genoeg te doen om me niet te vervelen. Het onderhoud van al dat groen wordt al snel mijn voornaamste bezigheid.

Op een morgen ontdek ik dat merels een nest hebben gemaakt in de heg tegenover mijn slaapkamer. In mijn kinderebrein betekent deze ontdekking dat ik de plicht heb hen te beschermen. Ik begin rondes te lopen om de heg als een buurtwacht, om katten af te schrikken die worden gelokt door de gemakkelijke prooi. Dag en nacht, zodra de volwassenen niet meer op me letten, doe ik mijn raam open en glijp naar buiten, even stil als een kat, om te zien hoe het met mijn gevederde gezinnetje gaat. Ze zien me zo vaak dat ze aan me gewend raken. Ik voer ze broodkruim, regenwormen of insecten die ik op een bordje leg. De ouders komen ze oppikken en brengen ze naar hun

kuikens. Elke dag win ik hun vertrouwen een beetje meer. Ik kan nu zelfs de heg in kruipen om de piepende kuikens te bekijken, met mijn hoofd op twintig centimeter van de baby's. Als ze eindelijk groot genoeg zijn om het nest te verlaten, gaat de vader ze voor. De kleintjes springen achter hem aan en vallen op de grond. De moeder sluit de rij. Ze maken een rondje om de heg. Soms komen ze naar me toe. Het lijkt wel of ze zich aan me voorstellen. Genoeg om het hart van een negenjarige sneller te laten slaan. Het is mijn eerste contact met wilde dieren en om het vast te leggen maak ik een foto die ik aan mijn thuisonderwijzeres, mevrouw Krieger, stuur.

Bij elke wandeling verken ik de omgeving een stukje verder. Achter de heg staat een hek waar onderdoor een gat is gegraven, waarschijnlijk door vossen. Ik kan er zonder probleem doorheen kruipen, om het veld naast onze tuin te verkennen compleet met alle avonturen die dat belooft. De eerste paar keer, in amper door de maan verlichte nachten, wordt de zucht naar vrijheid altijd gekleurd door wat angst. Het instinct van de kleine avonturier wordt beteugeld door de gehoorzaamheid van het brave kind. Maar de onweerstaanbare lokroep van de natuur laat de balans al snel doorslaan ten gunste van het ongetemde leven. Het is een nieuw speelveld dat al mijn zintuigen doet ontwaken. Terwijl ik me concentreer op waar ik loop, neem ik de topografie en de bodemkwaliteit in me

op. Elke avond komt tastzin in de plaats van zicht en leert mijn lichaam het terrein kennen tot ik het met gesloten ogen kan uittekenen. Het werkt op precies dezelfde manier als het proces dat je leert om precies de lichtknop te vinden als je in het donker opstaat, behalve dat dit midden in de natuur is. Daar veranderen bijvoorbeeld geuren. Brandnetels ruiken 's nachts veel sterker. Zelfs de aarde ruikt anders. En als ik de vochtige zeelucht van de Petit-Saint-Ouen opsnuif, weet ik dat de wandeling bijna voltooid is. Als ik nog even doorzet, kom ik bij de boswachterswoning. En daarachter strekt het bos, het onbekende zich uit. De nachtzwaluwen cirkelen boven mijn hoofd, hun vleugels maken een vreemd zoemgeluid, rauw en monotoon. Ik ben niet bang meer. Ik voel me goed.

In mijn diepste wezen dwingt een vrijheidsdrang me om ervandoor te gaan zodra ik daartoe de kans krijg. Voor mij is er maar één wet die ik moet respecteren, die van de natuur. Ik breek nooit takken af, zelfs dood hout raak ik niet aan. Ik bedenk steeds ingewikkelder rituelen, tot in het absurde. Ik passeer grote bomen nooit aan de linkerkant, want ik heb het onverklaarbare gevoel dat ik meer en indrukwekkender zaken meemaak als ik er aan de rechterkant langs ga. Zo creëer ik mijn fantasiewereld, mijn spiritualiteit, mijn band met de natuur, gebaseerd op boeken, verstand maar ook doordrenkt met een kinderlijke mystiek.

Dennenbos. Hier ging ik altijd heen als het stormde. De dennen blokkeerden de wind heel effectief en vaak heerste er een microklimaat. Het was er wel een of twee graden warmer. Met de dennenappels en de droge naalden op de grond was het gemakkelijk om vuur te maken.

Sinds een tijdje komt er een vos slapen onder de lommerrijke boom in onze tuin. Op een winteravond besluit ik achter hem aan te gaan door de velden. Bij het boswachtershuis aangekomen zie ik hoe hij in draf zijn weg vervolgt. Het is tijd om me in het onbekende te wagen. Honderd meter verder, aan de zoom van het bos, verraaft een vossenjong me de ingang van zijn hol. Ik heb me nog nooit zo ver van mijn slaapkamer gewaagd. De wind, die nog steeds van dezelfde kant komt, draagt alle geuren van de velden in zich mee. Opeens wordt de schemering dichter. Ik hoor ook andere dingen, ontelbare nieuwe geluiden, want tussen de bomen bruist het van het leven. Ik loop een stukje het bos in, net genoeg om licht te huiveren als het mysterie de adrenaline door mijn aderen laat stromen. Dan maak ik rechtsomkeert. Eigenlijk is er niets om bang voor te zijn. Gevaar komt nooit uit het bos. Dieren weten dat. Het zijn de velden die je moet wantrouwen. Het bos omarmt je emotioneel en lichamelijk. Ik waag me elke avond iets dieper in zijn mysterie, altijd voorzichtig om niets te verstoren. Op een avond sta ik opeens oog in oog met een hert. Aan het eind van de zomer had ik deze dieren al vaak horen burlen, maar ik durfde ze nooit te benaderen. Hun rauwe geschreeuw midden in de nacht was veel te eng voor een jongetje van tien. De onverwachte ontmoeting doet me dan ook erg schrikken. Dat zware lijf op nog geen tien

meter afstand, de grond die bij elke stap trilt, ik ben diep onder de indruk van de kracht die dit wezen uitstraalt. Het kloppen van mijn hart moet op tientallen meters te horen zijn. Opeens draait het zijn kop naar me toe en slaat met een rauw keelgeluid alarm. Om hem heen antwoorden de hinden met een iets hoger maar even indrukwekkend timbre. Elke uithaal trilt door in mijn borstkas zoals de bassen van een geluidsinstallatie kunnen doen. Uiteindelijk maakt het hert rechtsomkeert. Ik doe hetzelfde, om hem te laten zien dat ik niet voor hem gekomen ben. En zo gaan we uit elkaar, als twee schepsels die elkaar toevallig troffen tijdens hun omzwervingen door het bos. Als ik even later stilletjes tussen de lakens kruip, besef ik dat het hert me de mooiste les van mijn nog jonge leven heeft gegeven: dieren willen me geen kwaad doen. Eigenlijk heb ik zin om meteen weer terug te gaan, maar ik moet geduld hebben. De wilde natuur stelt zich niet open aan de eerste de beste.

Vanaf die dag klim ik, zodra iedereen in huis slaapt, uit mijn slaapkamerraam, sluip achter de heg van de merels, kruip onder het hek door en doorkruis het veld van de nachtzwaluwen om me in het donker tussen de grote bomen te begeven waar het wemelt van de dieren. De vossen die me de weg hierheen gewezen hebben, laten me ook de bewoners van het hol naast hen ontdekken: de dassen. Boven mijn hoofd ontdek ik uilen. Als er een cool dier in het bos is,

dan is het wel de uil. Het is een geluidloos roofdier dat voor niets of niemand bang is. Tussen het onophoudelijke geruis in het bos hoor je hem niet vliegen en als iets zijn nieuwsgierigheid prikkelt, aarzelt hij niet om er heel dichtbij te komen. De eerste keer dat ik het pad van een uil kruis, ben ik nog niet bijgekomen van de helse scènes uit de film *Jurassic Park*. Het dier is zonder dat ik het merk neergestreken op een tak nog geen twee meter van me af. Opeens laat het, zonder waarschuwing, een luid ‘oehoe’ horen. Ik deins met grote ogen achteruit, struikel over een boomstronk, zwaai met armen en benen en beland met mijn billen in de modder. Het is spannend om ’s nachts in het bos te zijn. Allerlei dieren, klein en groot, zijn actief in het donker. Sommige lijken zelfs nooit uit te rusten, zoals de eekhoorns, die ik overdag in mijn tuin en ’s nachts kriskras door het bos zie voortsnelen. Wanneer slapen die diertjes ooit? De vraag houdt me dagenlang bezig tot ik ontdek dat ik iets heb gemist. Bladerend door een geïllustreerd boek over het leven in het bos, besef ik dat de hyperactieve knaagdieren die ik ’s nachts zie geen eekhoorns zijn, maar jonge relmuizen. Hun pluizige staarten hebben me op het verkeerde been gezet.

Al deze facetten uit mijn jeugd vertellen me dat het leven in de wildernis ergens op me wacht; dat wanneer ik het harnas van menselijke beperkingen heb afgeworpen, het bos klaarstaat om me op te ne-

men. Ik geloof zo sterk in die profetie dat ik soms met gebalde vuisten inslaap, biddend dat ik die nacht zal veranderen in een vos, zodat ik bij het kriecken van de dag, als het raam van mijn slaapkamer opengaat, kan wegvluchten, in draf naar dat enorme woud uit mijn dromen. De realiteit is veel minder opwindend. Ik ben vrijwel altijd alleen, heb geen vriendjes of klasgenootjes, ga nooit op vakantie, nooit op schoolreisje en afgezien van mijn nachtelijke escapades zit ik aan mijn bureau de lessen te volgen die docenten aan de andere kant van het land me opgeven. En anders rijd ik rondjes op mijn fiets door de tuin. Tijdens de sporadische toegestane uitjes, bijvoorbeeld om boodschappen te doen, praat ik met allerlei winkeliers die willen weten hoe dat nu zit met dat thuisonderwijs. Aan iedereen vertel ik dat ik het prima vind zo, want ook al voel ik vanbinnen dat er iets niet goed zit, ik kan me niet vergelijken met andere kinderen.

In werkelijkheid verandert dit leven dat me wordt opgelegd mettertijd in een geestelijke lijdensweg. Daarom besluit ik op mijn zestiende om niet alleen mijn nachten maar ook mijn dagen in het bos door te brengen. De uitbarsting van mijn opstandigheid komt tijdens de eindexamens. Ik besluit het hele onderwijs aan de wilgen te hangen door de examenoproep in een maisveld te gooien. De laatste jaren heb ik een passie ontwikkeld voor natuurtekeningen en ik wil graag een tekenopleiding gaan vol-

gen. In plaats daarvan willen ze dat ik bedrijfscommunicatie ga studeren. Ik begrijp niet eens wat die woorden betekenen. Uiteindelijk ben ik het zat om te vechten en verklaar ik me bereid om een cursus ‘verkooptechnieken’ te gaan doen met als doekje voor het bloeden een schriftelijke cursus fotografie. Mijn belangstelling voor wilde dieren is echter nog steeds even groot en ik ben van plan om er zeker nog iets mee te doen. Tijdens mijn boswandelingen merk ik dat de wilde dieren mijn geur, mijn houdingen, mijn gewoonten herkennen. Ze accepteren me in hun wereld zodat ik een deel van het decor begin te worden. Dat kost echter veel tijd. Ik blijf hele dagen en weken in het bos, met als smoes dat ik een fotoreportage wil maken. Als ik dan weer thuiskom, krijg ik te horen dat wat ik doe geen beroep is en dat ik er nooit van zal kunnen leven. Geld is voor mij geen prioriteit. Ik zoek naar een geestelijke stabiliteit. Leven in het moment, zoals de dieren in het bos, zorgt ervoor dat ik me op mijn plek voel. De dieren laten me zien dat hoe meer ik nadenk, hoe meer ik gehinderd word door de angst voor gevaar. De problemen die ik vroeger had of die te maken hebben met de onzekerheid over mijn toekomst, gekoppeld aan de drang om het heden in de greep te houden zonder die greep te laten verslappen, maken me langzaam kapot. Als ik de natuur om me heen bekijk en de wildernis tot me laat doordringen, wordt mijn geest daarentegen op dui-

‘Spies heeft me in zijn milieu opgenomen en ik ben de eerste die dat voorrecht geniet. Ik ervaar een totale eenwording met hem en alles om ons heen.’

Geoffroy Delorme besluit op zijn negentiende het gewone leven achter zich te laten en te gaan leven in een Normandisch bos. Alleen, zonder tent, beschutting of zelfs maar een slaapzak of deken. Na een tijdje wordt hij geaccepteerd door een familie wilde reeën en ontstaat er een innige band tussen hem en Spies.

In *De hertenman* lees je over zijn unieke ervaringen en wat het inhoudt te overleven in de natuur. Omlijst met intieme, zelfgemaakte natuurfoto's toont Delorme de oeroude zoektocht naar het opnieuw verbinding maken met de natuurlijke wereld.

**KOS
M•S**

NUR 320/410
Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen

9 789021 585604

www.kosmosuitgevers.nl